

Naši starí rodičia si peniaze zakopávali do zeme. Čo sa môžeme naučiť z ich prístupu k sporeniu?

Bratislava [8. septembra 2025]

Ako si kedysi Slováci sporili na pôdu, dobytok či veno pre dcéry a prečo bola sporivosť základnou životnou hodnotou? Etnologička Katarína Nádaská prináša pohľad do histórie, ktorý môže byť inšpiráciou aj dnes, keď mnohí radšej siahajú po úveroch. Na tému finančnej gramotnosti nadväzuje aj spoločnosť OVB Allfinanz Slovensko (ďalej ako OVB), ktorá už vyše 30 rokov pomáha ľuďom zodpovedne hospodáriť s financiami a svoje skúsenosti pretavila aj do vzdelávacích projektov.

Vyjadrenie odborníkov k téme finančnej gramotnosti.

Inšpirujme sa našimi predkami

Podľa prieskumu 2muse z júla 2025 realizovaného pre spoločnosť OVB viac ako polovica Slovákov (55 %) si dnes nie je istých, či budú mať dostatok peňazí na to, aby si mohli užiť dôstojný dôchodok. Až 40% našej populácie nedisponuje žiadnym osobným rozpočtom, ktorý by dodržiavali. Pritom by stačilo načrieť do studnice múdrosti našich sporivých predkov.

»Ľudia na vidieku pravidelne šetrili, aby mohli kúpiť pôdu, dobytok či zabezpečiť veno pre dcéry. Remeselníci zas vytvárali cechové pokladnice, z ktorých sa pomáhalo členom v núdzi. Dá sa povedať, že cech fungoval ako predchodca Sociálnej poisťovne,« vyzdvihuje zvyklosti predkov v súvislosti s financiami etnologička a historička **Katarína Nádaská**.

Podľa nej by nás mohli inšpirovať aj niektoré tradície: »Úspory si ľudia dôsledne chránili – či už v cechových truhliciach s niekoľkými zámkami, v mešcoch na opasku, alebo dokonca zakopaním do zeme.«

Dnes, samozrejme, nie je vhodné peniaze dávať pod matrac či zakopávať do zeme, môžeme ich však dobre investovať. A prekvapivo aj v tomto boli naši predkovia celkom zbehlí. Základom bohatstva bola kedysi pôda a dobytok. Veď aj pôvod slova peniaze pochádza z latinského pecus, teda dobytok.

V histórii nachádza Nádaská veľkú paralelu s dneškom: »Staršie generácie boli zvyknuté sporiť si od mladosti na veci, po ktorých túžili. Sporivosť im ostala na celý život, kým mladšia generácia často siahla po úveroch, ktoré potom ťažšie spláca. Preto je dôležité viesť deti k finančnej gramotnosti už od útleho veku – či už prostredníctvom pokladničky, alebo vlastného účtu.«

Ako sme na tom s finančnou gramotnosťou v súčasnosti?

Čísla Eurobarometra ukazujú, že Slovensko dlhodobo patrí medzi krajiny Európskej únie s nižšou finančnou gramotnosťou. V priemere v celej EÚ **má iba 18 % respondentov vysoké skóre celkovej úrovne finančnej gramotnosti**, 64 % stredné skóre a 18 % nízke skóre. Na Slovensku má podiel s vysokým skóre iba 20 % obyvateľov.

Podľa už spomínaného prieskumu 2muse až **dve pätiny slovenskej populácie (41 %) dosahujú nedostatočnú až závažne nedostatočnú úroveň finančnej gramotnosti**. Slováci majú problém s porozumením základných finančných otázok a schopnosťou orientovať sa vo svete financií.

S tým súvisí, že mnohí dospelí i mladí ľudia nevedia správne plánovať rozpočet, šetriť alebo zodpovedne využívať finančné produkty. Stretávajú sa s problémami splácať svoje finančné záväzky, ak si vôbec niečo našetria, tak len málo a rezervu majú nanajvýš na 1 mesiac. **Takmer tretina populácie (31 %) zažíva finančné ohrozenie až krízu**, preukázal prieskum 2muse.

*»Po roku 1989 sa ľudia museli učiť rozhodovať o svojich financiách samostatne a často boli finančne zraniteľní – dôkazom bolo rozšírenie nebankových subjektov a iných pochybných firiem v 90. rokoch. Za posledných 30 rokov spoločnosť spravila veľký pokrok, ale stále potrebujeme systematicky zvyšovať úroveň finančnej gramotnosti a vzdelávať obyvateľov už od útleho veku,« povedala **Nora Čechmánková**, riaditeľka neziskovej organizácie OVB Charity & CSR Slovakia.*

Téma finančného vzdelávania je tak neustále kľúčová pre spoločnosť aj pre OVB, ktorá aj naďalej bude prepájať vzdelávanie s hrou a zážitkom. Pretože aj vážne témy ako sporenie, úvery či investície sa dajú vysvetliť hravo a zrozumiteľne.

18 %

respondentov má vysoké
skóre celkovej úrovne
finančnej gramotnosti

41 %

slovenskej populácie
dosahuje nedostatočnú
až závažne nedostatočnú
úroveň finančnej gramotnosti

31 %

populácie zažíva finančné
ohrozenie až krízu

Vyše 30 rokov finančného vzdelávania

Spoločnosť OVB prišla na náš trh v roku 1993 s víziou pomáhať domácnostiam plánovať a zabezpečovať finančnú budúcnosť. Osvetu v oblasti finančnej gramotnosti na školách sa venovala hneď od svojho vzniku. Od roku 2011, keď bola spustená hra Moja Famíília, ktorá učí žiakov základných škôl základom finančnej gramotnosti, sa OVB venuje vzdelávaniu v oblasti finančnej gramotnosti na školách systematicky. Od roku 2006 všetky vzdelávacie projekty zastrešovala nezisková organizácia Akadémia vzdelania, ktorá v roku 2023 zmenila názov na OVB Charity & CSR Slovakia.

»Aktivity vo finančnom vzdelávaní sú prirodzenou súčasťou firemnej kultúry OVB a cez OVB Charity & CSR Slovakia ich rozvíjame na profesionálnej úrovni,« zdôraznila **Nora Čechmáňková** a doplnila, že **do roku 2025 bolo do projektov finančnej gramotnosti zapojených 1 575 základných, stredných a vysokých škôl - spolu až 119 106 študentov.**

Kľúčové projekty:

MojaFamíília

Interaktívna online hra pre
základné školy, ktorou prešli
už tisíce žiakov.

FinančnáSloboda

Stolová spoločenská hra pre
6 - 30 účastníkov, ktorí sa
starajú o finančné plánovanie
fiktívnej rodiny.

FinančnáPohoda

Unikátna online hra
s moderátorom pre hráčov
od 15 rokov, ktorí sa naučia,
ako správne narábať
s peniazmi a dosiahnuť
finančnú nezávislosť.

Zdravý vzťah k financiám treba budovať už od útleho veku

Peniaze a každodenné situácie súvisiace s nimi sú súčasťou života detí od najútlejšieho veku. Pozorne vnímajú rôzne životné situácie a snažia sa im porozumieť. Už prvé hry na obchod alebo reštauráciu prirodzene napodobňujú svet dospelých.

»Je preto veľmi dôležité, aby rodičia alebo iné postavy v živote detí boli sprevádzajúcimi osobami v týchto témach a učili deti orientovať sa vo svete peňazí. Samozrejme, pomocou jazyka, ktorý je primeraný vývinovej úrovni dieťaťa,« zdôrazňuje **psychologička Lucia Ďuríčková**.

Podľa odborníčky majú rodičia často obavy hovoriť s deťmi o financiách preto, lebo sa sami v téme necítia isto alebo majú s peniazmi spojené negatívne emócie.

»Skúste sa pozrieť na dôvod, prečo vám je táto téma nepríjemná. A nebojte sa v rozhovore so staršími deťmi otvorene priznať, že odpoveď neviete,« odporúča psychologička. Deti veľmi dobre vedia prijať, ak rodič hľadá riešenie spoločne s nimi.

Do rozhovorov o financiách sa dajú prirodzene zapojiť každodenné situácie – od nákupu zmrzliny či platenia v reštaurácii až po diskusiu o výdavkoch na bývanie či sporení na dovolenku.

»Mali by sme ukázať deťom, že peniaze nie sú abstraktný pojem, ale reálny nástroj, ktorý má svoju hodnotu aj vtedy, keď ich fyzicky nevidíme. Napríklad nechajte dieťa zaplatiť a porovnať situáciu pri platbe v hotovosti a kartou,« dopĺňa Lucia Ďuríčková.

Veľkú rolu vo vzťahu detí k financiám majú aj školy, ktoré môžu využiť rôznorodé skúsenosti žiakov z ich rodín a vytvoriť tak priestor na učenie sa jeden od druhého. Takto sa deti a mladí ľudia učia, že s financiami treba narábať zodpovedne a bez stresu – čo je základ zdravého vzťahu k peniazom na celý život.

Súťaže sú obľúbené u žiakov aj ich učiteľov

Cieľom aktivít OVB je inšpirovať k zodpovednému finančnému správaniu, ktoré je udržateľné nielen v čase, ale aj medzi generáciami. Aktuálne OVB opäť rozbieha celoslovenskú súťaž v hraní hry **Finančná sloboda**, ktorá prebieha **od 1. 9. do 3. 12. 2025**. Tentokrát už ide o 3. ročník súťaže pre 4. a 5. ročníky stredných škôl. Súťaž bude pozostávať tak ako minulé roky z 3 súťažných kôl – školského, regionálneho a finálového. **Finálové kolo sa uskutoční 3. 12. 2025**. Školy sa môžu do súťaže prihlásiť zaslaním požiadavky na mail: csr@ovb.sk.

OVB bude aj naďalej pokračovať vo vzdelávacích projektoch pre školy a širšiu verejnosť. Veľmi obľúbeným miestom pre šírenie finančnej osvetly je aj najväčší rodinný festival **Za 7 horami**, ktorý sa naposledy uskutočnil v dňoch 27. 6. – 29. 6. 2025 v Liptovskom Jáne a prilákal rekordných 20 400 návštevníkov.

Viac informácií na:

 www.financnagramotnost.sk

 www.mojafamilia.sk

 www.ovb.sk

CSR OVB Slovensko

OVB Allfinanz Slovensko pôsobí na našom trhu už vyše 30 rokov a od roku 2011 realizuje aj špeciálne projekty finančného vzdelávania pod hlavičkou neziskovej organizácie OVB Charity & CSR Slovakia. Tento rok pokračuje s aktivitami, ktoré inšpirujú deti aj dospelých k zodpovednému prístupu k peniazom a dlhodobej finančnej stabilite.